

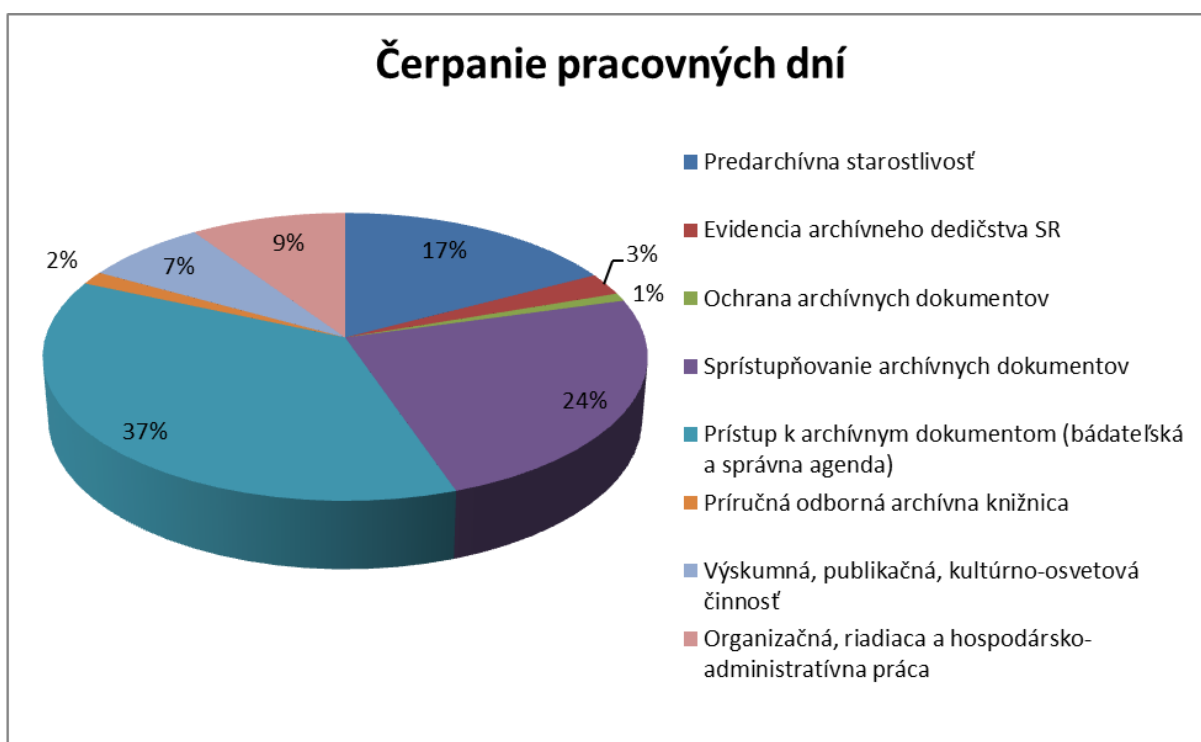
Správa o činnosti Štátneho archívu v Nitre, pracovisko Archív Topoľčany v roku 2019

V roku 2019 pracovalo v Štátnom archíve v Nitre, pracovisko Archív Topoľčany 6 zamestnancov v stálej štátnej službe, ktorí sa podieľali na plnení odborných úloh archívu. Z toho 4 zamestnanci majú vysokoškolské a 2 stredoškolské vzdelanie (1 zamestnanec má absolvovaný archívny kurz).

V priebehu roka došlo k personálnej zmene, pretože jeden zamestnanec k 31. máju 2019 odišiel do starobného dôchodku a uvoľnené štátnozamestnanecké miesto ostalo neobsadené do konca roku 2019.

Spolu bolo v archíve odpracovaných 1003 dní, čo je pokles o 216 dní oproti minulému roku (z dôvodu uvoľneného štátnozamestnaneckého miesta a tiež dlhodobej práceneschopnosti jedného zamestnanca). Najväčší počet dní sa vyčerpal v kapitole C. 6. – zabezpečenie prístupu k archívnym dokumentom (bádateľská agenda, správna agenda), a to 369,5 dní a v kapitole C. 5 – spracúvanie a sprístupňovanie archívnych dokumentov sa vyčerpano 242 dní. V oblasti predarchívnej starostlivosti sa vyčerpano 173 pracovných dní, v kultúrno-osvetovej činnosti 74,5 dní a v oblasti organizačnej a riadiacej práce 95 pracovných dní.

V roku 2019 bol schválený jeden návrh na zvýšenie platovej triedy a dva návrhy na zvýšenie osobných príplatkov.

1. PREDARCHÍVNA STAROSTLIVOSŤ NA ÚSEKU SPRÁVY REGISTRATÚR

Kompetencie archívu sa vzťahujú na okresy Bánovce nad Bebravou, Partizánske a Topoľčany, pričom archív v tomto roku evidoval celkovo 398 pôvodcov registratúry. Predarchívnu starostlivosť vykonávali v roku 2019 traja zamestnanci archívu a spolu

vyčerpali na túto oblasť 173 pracovných dní. Okrem vykonávania vyradovania registratúrnych záznamov a štátneho odborného dozoru u pôvodcov sa naďalej riešila aktualizácia a dopĺňanie v zložkách pôvodcov v Elektronickom archíve (dopĺňanie údajov o vyradovacích a preberacích konaniach, o normách pôvodcov, o vykonaných kontrolách).

Podľa plánu kontrolnej činnosti na rok 2019 zamestnanci archívu vykonali celkovo 12 kontrol správy registratúry, z toho bolo 10 komplexných a 2 následné kontroly. Kontroly sa zameriavali najmä na správu registratúry pôvodcov I. kategórie (obecné a mestské úrady; školy) a II. druhej kategórie (poľnohospodárske družstvá). Následné kontroly u orgánov verejnej moci prispeli k zlepšeniu úrovne správy registratúry. K zlepšeniu úrovne prispievajú aj školenia a inštruktáže, ktoré pre subjekty vykonávajú zamestnanci archívu v oblasti predarchívnej starostlivosti.

Posúdených a schválených bolo 89 registratúrnych poriadkov a plánov a 97 návrhov na vyradenie registratúrnych záznamov. Z celkového počtu návrhov na vyradenie registratúrnych záznamov 97, bolo 67 návrhov predložených elektronicky prostredníctvom Elektronického archívu ISEA. Následne boli elektronicky uskutočnené aj preberacie konania.

V rámci konzultačnej a metodickej činnosti archív uskutočnil 7 školení správy registratúry. Konzultácií, inštruktáží a metodických usmernení poskytol archív spolu 470.

2. EVIDENCIA ARCHÍVNEHO DEDIČSTVA

V roku 2019 bolo v tejto kapitole vyčerpaných 25 pracovných dní. Pozornosť archívu bola zameraná na priebežnú aktualizáciu a dopĺňanie údajov so skutočným stavom evidenčných listov archívnych súborov v aplikáciách Afondy a Elektronický archív ISEA.

K 31. decembru 2019 archív evidoval 1124 archívnych fondov a zbierok s celkovým rozsahom 3824,73 bm. Na základe depozitnej zmluvy uzavretej s vlastníkom archívnych dokumentov spravuje archív 24 bm archívnych dokumentov z činnosti cirkevných pôvodcov.

Na základe preberacieho konania archív prevzal 94 prírastkov v celkovom objeme 35,75 bm archívnych dokumentov, väčšinou po vyradovacom konaní, ale aj delimitácii a revízii archívnych fondov. Prírastky tvorili archívne dokumenty orgánov štátnej správy a samosprávy, školstva, justície a poľnohospodárskych družstiev.

V rámci delimitácií archív prevzal zo Štátneho archívu v Bratislave 29 archívnych súborov v celkovom rozsahu 6 bm (fondy miestnych ľudových súdov, úverových družstiev, roľníckej vzájomnej pokladnice a okresných ľudových súdov).

V rámci akvizičnej činnosti získal archív archívne dokumenty Národnej školy v Krásne (1708) 1908 – 1937 (0,03 bm) a Obvodného notárskeho úradu vo Veľkých Chlievanoch 1914 – 1918 (0,05 bm).

Ďalšie archívne dokumenty boli zaevidované po revízii archívnych fondov v celkovom objeme 6,98 bm.

3. OCHRANA ARCHÍVNYCH DOKUMENTOV

Po vykonaní generálnej revízie v roku 2015 navrhla pracovná skupina na reštaurovanie alebo konzervovanie 6 mestských kníh z rokov 1685 – 1848 z fondu Mestečka Topoľčany. Na základe tohto návrhu bol v rokoch 2018 – 2019, v spolupráci so SNA v Bratislave, zreštaurovaný Mestský protokol Topoľčan z rokov 1835 – 1850.

V oblasti správy budovy archívu, nenastali výraznejšie zmeny oproti minulým rokom. Dlhodobým a vážnym problémom archívu je zatekajúca strecha, ktorá bola v roku 2017 čiastočne opravená. Opravy ďalších poškodených častí objektu archívu – opadajúca omietka

na podhlade prečnievajúcej časti strešnej konštrukcie ponad obvodové múry, ochranný náter schodov a zábradlia, opadajúca omietka na bezbariérovom prístupe, neboli ani v roku 2019 zrealizované. Dlhodobé a nekoncepčné riešenie stavu budovy archívu spôsobuje, že jej fyzický stav je čoraz horší.

Akútnym problémom je hroziaca kapacitná vyčerpanosť, na ktorú upozorňujeme už niekoľko rokov. Budova archívu stojí na pozemku ministerstva, preto by bolo vhodné do budúcnosti uvažovať o prístavbe, ktorá by vyriešila situáciu s nedostatkom priestoru. V súčasnosti z celkovej kapacity depotov 4000 bm, voľná kapacita depotov predstavuje už len 4,71 bm. Sú to však len voľné časti políc, ktoré neumožňujú uloženie väčšieho prírastku na jednom mieste. Z dôvodu nedostatočnej kapacity archívu, boli v uplynulých rokoch a následne aj v roku 2019 viaceré archívne fondy (miestnych národných výborov) dislokované do budovy ministerstva vnútra na Bernolákovej ulici v Topoľčanoch. V súčasnosti už ani tento externý depot nemá prakticky žiadnu voľnú kapacitu.

Treba upozorniť, že kapacitná nedostatočnosť a dislokácia archívnych fondov do externého depotu má nepriaznivý vplyv na pracovné činnosti zamestnancov, a to z dôvodu straty času pri ich presune, pri vybavovaní správnej a bádateľskej agendy a pri sprístupňovaní archívnych fondov.

V rámci ochrany archívnych dokumentov bolo v archívnych depotoch zabezpečované sledovanie fyzikálnych činiteľov – svetlo, teplo, vlhkosť a prah, z dôvodu ich nepriaznivého pôsobenia na fyzický stav archívnych dokumentov.

4. FILMOTÉKA

Mikrofilmovanie a digitalizovanie sa v našom archíve nevykonáva z dôvodu chýbajúcej požadovanej techniky.

5. SPRACOVANIE A SPRÍSTUPNENIE ARCHÍVNYCH DOKUMENTOV

Spracúvanie a sprístupňovanie archívnych dokumentov bolo aj v roku 2019 jednou z prioritných úloh archívu. Na túto odbornú činnosť sa vyčerpalo 242 pracovných dní a aktívne sa na nej podieľali všetci (6) zamestnanci archívu, ktorí okrem toho, že sprístupňujú archívne fondy, sa venujú aj predarchívnej starostlivosti, správnej a bádateľskej agende, riadiacim a hospodársko-ekonomickým činnostiam. Možno konštatovať, že oproti roku 2018 (390 dní) klesol počet vyčerpaných dní na spracúvanie a sprístupňovanie archívnych dokumentov. Tento jav bol spôsobený tým, že zamestnanci archívu boli vyťažení pri plnení početných rezortných úloh (Súpis archívnych dokumentov k 100. výročiu vzniku Československej republiky, Súpis archívnych dokumentov k 50. výročiu obrodného procesu a Súpis archívnych dokumentov k 25. výročiu vzniku Slovenskej republiky, November 89, informatívny sprievodca po archíve, príprava roll upov, evidovanie do aplikácie EPAP, príprava publikácií a sprievodných podujatí k rezortným úlohám a iné).

V tomto roku sme podľa plánu pokračovali v sprístupňovaní kmeňového fondu archívu – Okresného národného výboru v Topoľčanoch, finančný odbor 1960 – 1990 a poľnohospodársky odbor 1945 – 1960.

Čiastočne sme usporiadali a zinventarizovali fondy Školskej správy v Topoľčanoch (1949) 1991 – 2002 (2006) – osobné spisy učiteľov a pedagogických zamestnancov, Strednej odbornej školy techniky a služieb, Tovarnícka 1609, Topoľčany (1896) 1900 – 1995, Obecného notárskeho úradu v Topoľčanoch 1873 – 1945 (1957), Zbierku rukopisov rozličnej proveniencie 1723 – 1996, Zbierku fotografií, negatívov a audiovizuálií 1901 – 2012,

Mestečko Topoľčany 1685 – 1872 (1894), Mestského ľudového súdu v Topoľčanoch pri Mestskom národnom výbore v Topoľčanoch 1961 – 1969, Mestského ľudového súdu v Bánovciach nad Bebravou pri Mestskom národnom výbore v Bánovciach nad Bebravou 1961 – 1968, Mestského ľudového súdu v Partizánskom pri Mestskom národnom výbore v Partizánskom 1961 – 1969, Mestského ľudového súdu pri Závodoch 29. augusta v Partizánskom 1962 – 1968, Okresného výboru Občianskej demokratickej únie - Verejnosti proti násiliu v Topoľčanoch 1989 – 1992, Obecného notárskeho úradu v Bánovciach nad Bebravou 1870 – 1945 (1960), Obvodného notárskeho úradu v Bánovciach nad Bebravou - okolie 1887 – 1945 (1952), Obvodného notárskeho úradu v Dežericiach 1849 – 1945 (1954), Obvodného notárskeho úradu v Dolných Držkovciach 1894 – 1945 (1950), Obvodného notárskeho úradu v Radiši 1897 – 1945 (1950), Obvodného notárskeho úradu v Rybanoch 1895 – 1945 (1951), Obvodného notárskeho úradu v Slatine nad Bebravou 1894 – 1945 (1950) a Obvodného notárskeho úradu v Uhrovci 1895 – 1945 (1953). Zároveň sme usporiadali fond Okresného súdu v Partizánskom (poručenské spisy) 1949 – 1960 a následne vypracovali zoznam poručenských spisov.

Pokračovali sme a súčasne ukončili sprístupnenie fondu Okresného súdu v Bánovciach nad Bebravou, II. manipulačné obdobie (1896) 01. 05. 1898 – 31. 12. 1914 (12, 96 bm), pričom bol vyhotovený čistopis archívnej pomôcky – inventár (vypracovanie úvodu, registrov).

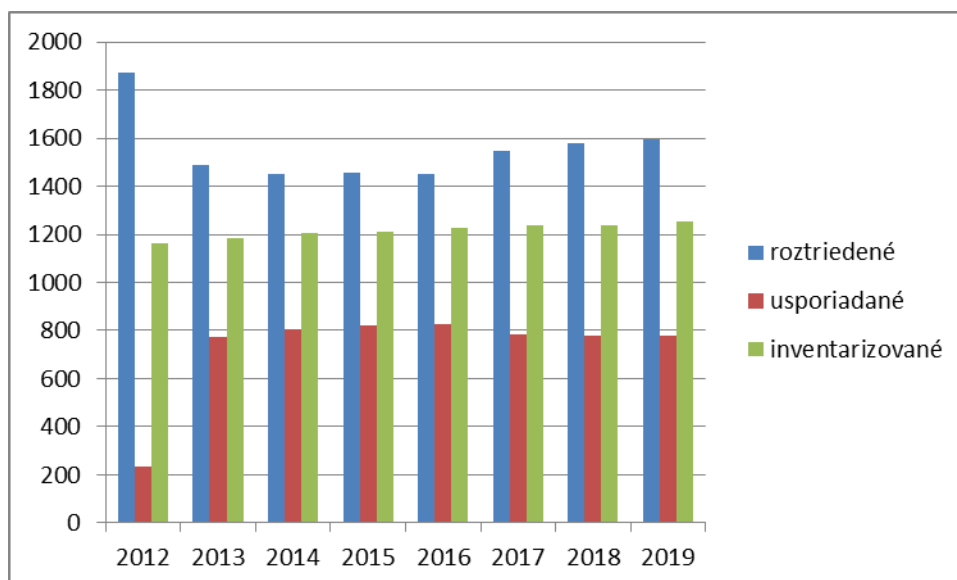
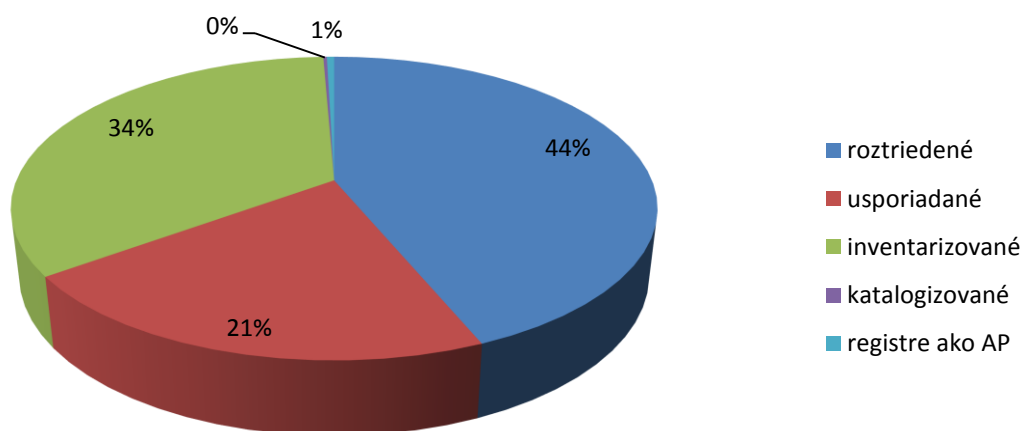
V tomto roku sme aj doplnili usporiadaný a skatalogizovaný fond Artúr Šimko a bol vyhotovený čistopis archívnej pomôcky – systematický katalóg Artúr Šimko (1817) 1892 – 1976 (2015).

Roztriedených bolo 29 archívnych súborov (fondy miestnych ľudových súdov, úverových družstiev, roľníckej vzájomnej pokladnice a okresných ľudových súdov), ktoré archív prevzal v rámci delimitácie zo Štátneho archívu v Bratislave, v celkovom rozsahu 6 bm.

V rámci rezortnej úlohy boli v tomto roku vypracované 3 opisy archívnych fondov podľa štandardu ISAD (G): fond Miestny národný výbor v Krásnej Vsi 1945 – 1990; fond Miestny národný výbor v Radošine 1945 – 1990 a Miestny národný výbor vo Veľkých Uherciach 1945 – 1990.

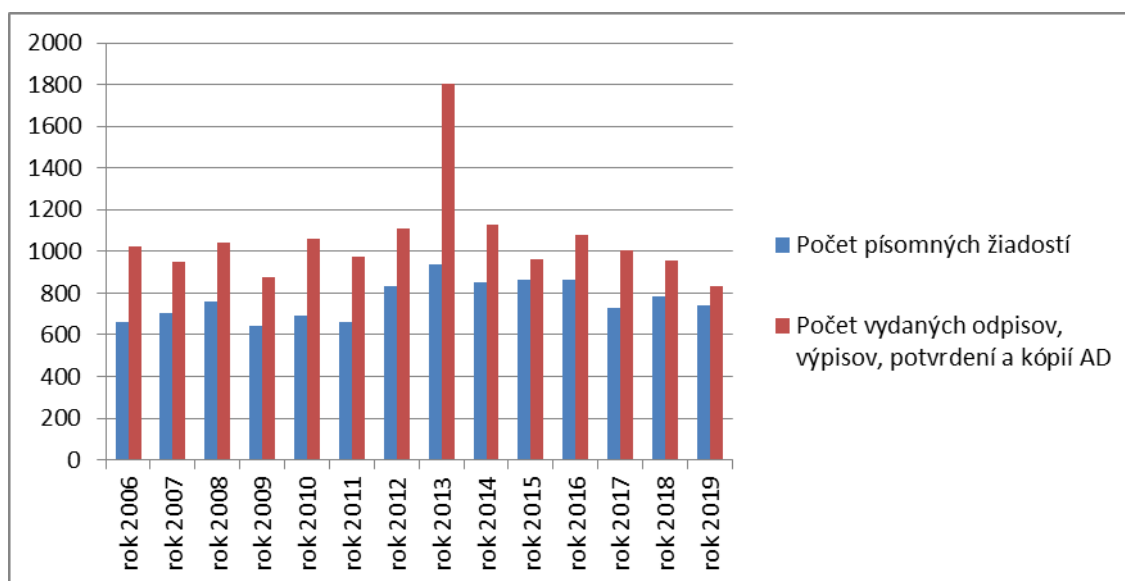
Celkovo sa v priebehu roka spracovalo a sprístupnilo 52,8 bm, z toho sa roztriedilo 9,04 bm, usporiadalo 17,76 bm, usporiadalo a zároveň inventarizovalo 20,48 bm a inventarizovalo 5,52 bm archívnych dokumentov. Všetky archívne pomôcky sa vyhotovili v elektronickej podobe v programe BACH – Inventáre.

Stav spracovania a sprístupnenia archívnych dokumentov

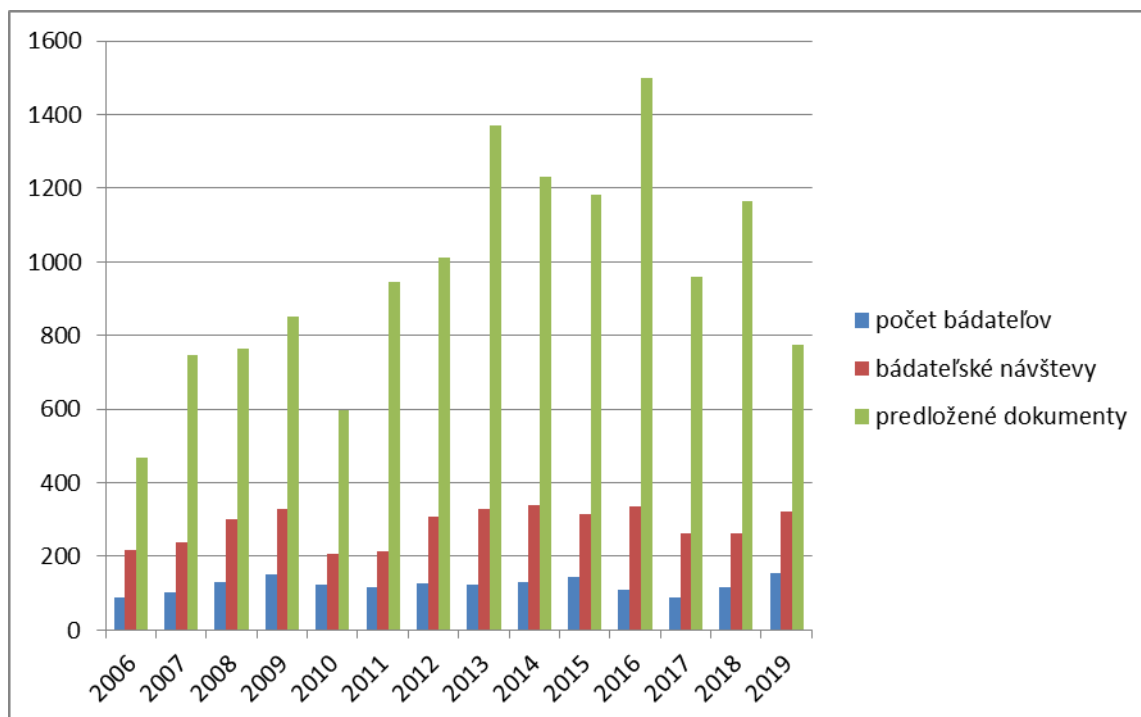

6. PRÍSTUP K ARCHÍVNÝM DOKUMENTOM

V tejto kapitole archív v roku 2019 vyčerpал až 369,5 pracovných dní a zároveň nezaznamenal výraznú zmenu v počte žiadostí o správne informácie, ktorých bolo 742. Vydaných bolo 836 výpisov, odpisov, potvrdení a kópií archívnych dokumentov. Na poplatkoch sa celkovo vybralo 1261,08 EUR, z toho správne poplatky vybrané podľa zákona o správnych poplatkoch predstavovali 887,50 EUR a poplatky vybrané za služby archívu predstavovali 373,58 EUR (kopírovanie, fotenie a skenovanie dokumentov). Správne poplatky boli evidované v module správnych poplatkov. Naďalej prevažovali žiadosti o vyhľadanie dokumentov k majetkovoprávnym záležitostiam občanov, dokumentov týkajúcich sa školskej a sociálnej agendy, stavebnej agendy (kolaudačné a stavebné rozhodnutia) a matričnej agendy .

V roku 2019 bol počet bádateľských návštev 322 (v roku 2018 to bolo 261) a bádateľov 153, čo je nárast oproti roku 2018 (116 bádateľov), ktorým sme predložili 665 ks archívnych dokumentov, 108 fasciklov a 527 škatúl. Väčšina bádateľov sa venovala témam v rámci regionálnych dejín, dejín školstva a hospodárstva a tiež genealógii. Podľa toho, ako ukazujú čísla, môžeme skonštatovať, že ide o najdominantnejší úsek odbornej činnosti vykonávanej archívom.

7. PRÍRUČNÁ ODBORNÁ ARCHÍVNA KNIŽNICA

Na úseku príručnej knižnice bolo vyčerpaných 15 dní, ktoré boli venované evidencii prírastkov (150 zväzkov) a pokračovali sme v katalogizovaní knižnice v aplikácii BACH knižnica. Časť pracovných dní bola odpracovaná pri dislokácii časti knižnice v suteréne archívu. Archív eviduje k 31. 12. 2019 spolu 3763 publikácií, pričom získal do knižnice 113 nových zväzkov. Požiadavky archívu na akvizičný nákup kníh nie sú zatiaľ realizované, a preto sa príručná knižnica už niekoľko rokov nedoplňa systematicky podľa aktuálnych odborných požiadaviek. Prevažnú časť nových kníh archív získal darom od spolupracujúcich vedeckých a kultúrnych inštitúcií, od zahraničných partnerov a darom od zamestnancov iných archívov z vlastnej publikačnej činnosti.

8. VÝSKUMNÁ A PUBLIKAČNÁ ČINNOSŤ

Medzi dôležitý sektor odbornej činnosti archívu v oblasti sprístupňovania archívnych dokumentov, pri prezentácii archívneho dedičstva ako kultúrneho dedičstva Slovenskej republiky a tiež v oblasti prezentácie výsledkov bádania zamestnancov archívu, patrí kultúrno-osvetová a propagačná činnosť archívu. V roku 2019 sa v rámci tejto kapitoly vyčerpalo 74,5 pracovných dní.

V tomto roku archív uskutočnil viaceré tematické podujatia a projekty, ktorými poukázal na jednu z najvýznamnejších dejinných udalostí 20. storočia na Slovensku - 30. výročie Nežnej revolúcie. Pri tejto príležitosti topolčiansky archív dňa 13. novembra 2019, v rámci Dňa otvorených dverí, už po jedenásty raz otvoril svoje priestory pre verejnosť, pod názvom „Pravda a láska zvíťazí nad ľžou a nenávisťou“. Program celého podujatia sa zameril na témy: November 89 v archívnych dokumentoch a akým spôsobom novembrové udalosti zasiahli okres Topoľčany. Návštevníci mohli nahliadnuť do zaujímavých archívnych dokumentov, fotografií, plagátov, transparentov a súčasne si pozrieť výstavu, ktorá bola v priestoroch archívu v dňoch od 13. 11. 2019 až 31. 01. 2020.

Zároveň pri príležitosti výročia novembrových udalostí Štátny archív Nitre so svojimi pracoviskami pripravil aj spoločnú publikáciu „November 89 v dokumentoch Štátneho archívu v Nitre“. Jej cieľom je poskytnúť prehľad o stave zachovaných prameňov a možnostiach bádania uvedenej problematiky. Súčasťou textov sú aj reprodukcie dobových dokumentov, ktoré sú uložené v Štátnom archíve v Nitre a na jeho jednotlivých pracoviskách.

V spolupráci s ostatnými archívami na Slovensku a Tribečským múzeom v Topoľčanoch sa uskutočnili ďalšie zaujímavé a oku návštevníkov pútavé výstavy. Archív sa aktívne podieľal na najdôležitejšej rezortnej úlohe roka - Výstava na tému „Svedectvo o revolúcii - November 89 v archívnych dokumentoch slovenských štátnych archívov a regionálne podujatia k 30. výročiu Nežnej revolúcie“, ktorá bola naištalovaná v priestoroch Múzea mesta Bratislava, Stará tržnica v dňoch od 05. 11. – do 12. 01. 2020. Ďalšia výstava na tému "Z histórie policajných zložiek", bola naištalovaná od 28. 10. 2019 – 16. 01. 2020 v priestoroch Tribečského múzea v Topoľčanoch. Návštevníci na spomínaných výstavách mohli vidieť prezentačné panely s bohatými archívными dokumentmi, fotografiami, novinami a plagátmi, ktoré dopĺňali zaujímavé muzeálne zbierkové predmety, ako napríklad policajné uniformy, rôzne odznaky a podobne.

Archív v priebehu roka 2019 zorganizoval aj 18 exkurzií a prednášok, k 30. výročiu Nežnej revolúcie a tiež k dejinám samotného archívu. V rámci exkurzií a prednášok navštívilo archív viac ako 460 návštevníkov.

Zamestnanci archívu sa aktívne zúčastnili na viacerých konferenciách a seminároch, na ktorých odzneli ich prednášky.

V publikačnej činnosti naďalej prevažovali príspevky do regionálnej tlače (MY Topoľčianske noviny) a zborníkov.

V rámci rezortných výskumných úloh sme uskutočnili výskum a následne vypracovali podklady na vyhotovenie piatich informačných roll upov k dejinám Topoľčianskeho archívu, ktorých realizácia bude uskutočnená v roku 2020. Ďalšou výskumnou úlohou bolo vypracovanie informačného Sprievodcu po archíve. Cieľom tejto informačnej brožúry s populárno-reprezentatívnym štýlom je odhaliť tajomstvá archívu, jeho históriu a poslanie.

V kultúrno-osvetovej činnosti archív spolupracoval s viacerými kultúrnymi inštitúciami: Tribečským múzeom v Topoľčanoch, Tribečským osvetovým strediskom v Topoľčanoch, Mestským kultúrnym strediskom v Topoľčanoch, Tribečskou knižnicou v Topoľčanoch, Slovanským múzeom A. S. Puškina v Brodzanoch, s Klubom absolventov Baťovej školy práce v Partizánskom, Krúžkom historikov SHS v Topoľčanoch a s mestskými a obecnými úradmi v okresoch Bánovce nad Bebravou, Partizánske a Topoľčany.

 Ministerstvo vnútra SR, Štátny archív v Nitre, pracovisko Archív Topoľčany
 Tribečské múzeum v Topoľčanoch
 Krúžok historikov SHS v Topoľčanoch

Vás pozývajú na

Deň otvorených dverí

v stredu 13. novembra 2019
od 9.00 do 18.00 h

pod názvom

„Pravda a láska zvíťazí nad ľžou a nenávisťou“

Komentovaná výstava s audiovizuálnou prezentáciou
sa uskutoční tradične

v priestoroch Štátneho archívu v Nitre,
pracovisko Archív Topoľčany,
Pod kalváriou 2140

PROGRAM:

- 30. výročie Nežnej revolúcie v archívnych dokumentoch
- Klenoty topoľčianskeho archívu (prezentácia najvzácnejších archívnych dokumentov)
- Archív v Topoľčanoch v minulosti a súčasnosti (prednáška s audiovizuálnou prezentáciou)

Deň otvorených dverí. XI. ročník podujatia, Téma: „Pravda a láska zvíťazí nad lžou a nenávisťou“, Archív Topoľčany, 13. 11. 2019

Výstava v spolupráci "Z histórie policajných zložiek", Tribečské múzeum v Topoľčanoch, od 28. 10. 2019 - 16. 01. 2020

9. ORGANIZAČNÁ A RIADIACA PRÁCA

V tejto oblasti bolo vyčerpaných 95 pracovných dní, čo je porovnateľný stav s rokom 2018. Tento úsek činnosti súvisí s aktivitami vedúceho archívu, ktorých náplňou je riadenie archívu v personálnej a hospodársko-technickej oblasti. Značná časť dní v tejto kapitole sa čerpala na riešenie technického stavu a ochrany budovy archívu a tiež materiálno-technických potrieb (objednávanie tlačovín, evidencia dochádzky a stravných lístkov, riešenie požiadaviek s Centrom podpory Nitra). Jadro tejto práce bolo vo vedení rôznych porád, konzultácií so zamestnancami pri plnení ich úloh, kontrole a vykazovaní ich činnosti a v riešení administratívnych a ekonomických vecí s Centrom podpory Nitra.

V rámci zvyšovania svojej odbornosti sa zamestnanci archívu zúčastnili viacerých odborných seminárov a konferencií organizovaných Spoločnosťou slovenských archivárov, Slovenskou historickou spoločnosťou a školení (školenie k predarchívnej starostlivosti, školenie k registratúrnemu poriadku, informačný systém Fabasoft, e-Government, zákon o ochrane osobných údajov) organizovaných Inštitútom verejnej správy v Bratislave.

V roku 2019 pokračovali aj pracovné stretnutia s kolegami – priateľmi zo Štátneho okresného archívu v Zlíne, ktorých počiatky siahajú do roku 1978, venované predovšetkým výskumu baťovskej tradície v regióne, získavaniu nových poznatkov v skúmanej problematike, zároveň venované aj výmene skúseností a tiež prezentácii a propagácii archívneho dedičstva. Opätovne sme sa stretli 8. októbra 2019 už tradične v Archíve v Topoľčanoch.

Archivári zo Zlína, Topoľčian a Nitry počas návštevy dňa 8.októbra 2019 v Topoľčanoch

PhDr. Soňa Šumová
vedúca archívu